

Statenvoorstel nr. 2022/1102805

Datum	GS-kenmerk	Inrichtingen bij
15 maart 2022	2022/0039841	A. Pap-Schwieger, telefoon 038 499 76 53 e-mail: A.Pap-Schwieger@overijssel.nl

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Biomassaroute - herziening bio-energiebeleid provincie Overijssel

Bijlage

I. Ontwerpbesluit nr. n.t.b.(bijgevoegd)

Samenvatting van het voorgestelde besluit

Provinciale Staten stellen de Biomassaroute vast, de herziening van het provinciaal beleid gericht op de inzet van biomassa voor energieopwekking. Dit beleid is in lijn met het nieuwe nationale duurzaamheidskader biograndstoffen en geeft de kaders aan die de provincie hanteert bij de stimulering van bio-energieprojecten. Met dit nieuwe beleid anticiperen we op nationale en Europese ontwikkelingen en geven we meer sturing aan biomassa-projecten die we steunen.

Inleiding en probleemstelling

Biomassa wordt in Nederland ingezet voor onder meer het realiseren van de klimaatopgaven. Zorgen over de herkomst en duurzaamheid van met name houtige biomassastromen hebben een brede maatschappelijke discussie teweeg gebracht. Het rijk heeft op basis van diverse adviezen het nieuwe nationale duurzaamheidskader voor biograndstoffen vastgesteld en een uitfasingsstrategie aangekondigd¹ voor specifiek houtige biomassa voor laagtemperatuur toepassingen, zoals voor ruimteverwarming. Het nieuwe kabinet onderschrijft in het regeerakkoord de afbouw van houtige biomassa voor energiedoelinden, rekening houdend met de kosteneffectiviteit.² Met de aanscherping van de Europese Klimaatwet en met het "Fit for 55"-pakket worden ook voorstellen gedaan om de eisen aan biograndstoffen aan te scherpen en de inzet daarvan te beperken.

De herziening van het provinciale bio-energiebeleid is bedoeld om:

1. te anticiperen op hiervoor genoemde nationale en Europese ontwikkelingen;
2. de toezegging aan uw Staten na te komen een Biomassaroute op te stellen, de actualisatie van ons huidig beleid³; en
3. invulling te geven aan uw wens om meer sturing te geven aan biomassa-projecten⁴.

Participatie samenleving

Het nieuwe provinciale beleid stoelt op het nationale duurzaamheidskader biograndstoffen van het rijk, dat breed gedragen wordt door de bio-energiesector en door andere maatschappelijke partners. Tegelijkertijd hebben we zelf voor de totstandkoming van dit voorstel relevante interne en externe stakeholders geconsulteerd, zowel aan de kant van de gebruikers als leveranciers van biograndstoffen. Bij de concrete ontwikkeling en realisatie van bio-energieprojecten volgens dit nieuwe provinciale beleid wordt de samenleving op de gebruikelijke wijze betrokken bij procedures zoals de ruimtelijke inpassing en vergunningverlening door het bevoegd gezag, met participatie en inspraak.

¹ [Kamerbrief over duurzaamheidskader biograndstoffen | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

² [Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' | Publicatie | Kabinetsformatie \(kabinetsformatie2021.nl\)](#)

³ Statenbrief Biomassaroute deel 1, juni 2020, Notubiz 1101909

⁴ Motie Folkerts e.a. Duurzaamheidscriteria biomassa-projecten, Notubiz 872917/1.

Overwegingen Biomassaroute

We hebben biomassa nodig

De inzet van biomassa nu en richting 2030 en 2050 is noodzakelijk voor de verduurzaming van onze economie en het realiseren van de klimaatopgave, aldus het rijk. Daar waar geen hoogwaardiger toepassing van biomassa meer mogelijk is, bijvoorbeeld als materiaal of grondstof, en waar op termijn geen alternatieven voor biomassa beschikbaar zijn of deze niet kostenefficiënt zijn, zal biomassa ingezet worden voor energieopwekking. Denk aan biobrandstoffen voor zwaar transport en hoge temperatuurwarmte voor de (proces)industrie. In de Statenbrief Biomassaroute deel 1⁵ en in de informatiesessie van november 2020⁶ hebben we u daarin meegenomen.

Met energie uit biomassa wordt in Overijssel een substantiële bijdrage geleverd aan de doelstelling van 20% hernieuwbare energie: ambitie is dat van de rond 20 Peta Joule hernieuwbare energie in 2023 ruim de helft met biomassa wordt opgewekt. Als warmtebron speelt biomassa een belangrijke rol bij de vervanging van aardgas.

Biomassa moet duurzaam zijn

Biomassa voor energieopwekking moet duurzaam zijn. De inzet van biomassa wordt gereguleerd vanuit Europa met de Europese richtlijn Renewable Energy Directive II, die de lidstaten vertalen naar nationale wetgeving. Deze richtlijn stelt eisen aan de productie en handel in biomassa, waarbij de hele keten, van teelt, transport tot en met eindgebruik, klimaatwinst moet opleveren en de biodiversiteit niet mag worden aangetast. In Nederland zijn deze duurzaamheidseisen verbonden aan de subsidieregeling Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE++), het instrument waar vrijwel alle energieprojecten gebruik van maken.

Voor projecten die wij steunen hanteren we de duurzaamheidseisen van het certificeringsschema Better Biomass, de NTA 8080 die in lijn is met de Europese richtlijn. Omdat er nog meer certificeringsschema's voldoen aan de wettelijke kaders en in Nederland goedgekeurd zijn⁷, willen we die ook toestaan.

We sturen op de gewenste toepassingen van biomassa

Wij baseren ons beleid op het nieuwe nationale duurzaamheidskader biograndstoffen⁸ dat richting geeft aan de gewenste toepassing van biomassa. Onderstaand kader geeft de toepassingen van biomassa weer waarvan wij het wenselijk en noodzakelijk achten om deze te ondersteunen. Projecten die passen in onderstaand kader en voldoen aan onze voorwaarden willen we daarom stimuleren.

Met onze beleidsinstrumenten Energiefonds Overijssel, subsidieregelingen en de vastgestelde uitgangspunten voor de Regionale Structuur Warmte ondersteunen we deze toepassingen. Bij de aanvraag voor ondersteuning moet een initiatiefnemer onderbouwen dat dit project past binnen het kader.

Biomassa voor warmte bij voorkeur voor:	Voorbeeld:
a) HT- warmte met cascadering voor (proces)industrie waar op langere termijn geen alternatieven zijn.	Bedrijven in de procesindustrie die stoom nodig hebben die niet met elektriciteit opgewekt kan worden.
b) HT-warmte met cascadering als overbruggingstoepassing waar op termijn alternatieven beschikbaar komen.	Proceswarmte die op termijn met elektriciteit of waterstof opgewekt wordt, zoals in de asfaltbranche.
c) Tijdelijke toepassing en piek- en backup voorziening voor ruimteverwarming bij warmtenetten.	De subsidieregeling warmtenetten (Ubs. 3.18) staat in opstartfase biomassa tijdelijk toe om aanleg warmtenet mogelijk te maken.
d) LT-warmte waar ook op termijn geen alternatieven zijn.	Groen gas voor ruimteverwarming in buitengebieden, monumentale panden en stadskernen.

HT-warmte: Hoog temperatuurwarmte vanaf 100 graden Celsius

LT-warmte: Laag temperatuurwarmte tot 100 graden Celsius

Toelichting

⁵ Statenbrief Biomassaroute deel 1, juni 2020, Notubiz 1101909

⁶ Informatiesessie 20 november 2020 over het SER-rapport 'Biomassa in balans'

⁷ Zoals Forest Stewardship Council (FSC), International Sustainability and Carbon administration (ISCC).

⁸ [Kamerbrief over duurzaamheidskader biograndstoffen | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

- a) In de (proces)industrie waar op langere termijn geen alternatieven zijn, kan biomassa ingezet worden. Dat betreft branches als de voedingsmiddelenindustrie, chemie en de levering van flexibel vermogen.
We stimuleren cascadering: inzet van hoog temperatuur warmte voor proces en de restwarmte daarvan wordt nuttig ingezet voor bijvoorbeeld ruimteverwarming.
- b) Zodra technisch en economisch alternatieven beschikbaar komen, vindt ombouw met deze alternatieve warmtebronnen plaats en wordt biomassa vervangen.
- c) Tijdelijke toepassing voor ruimteverwarming in de opstartfase van warmtenetten is soms nog nodig. Voor de basislast mag biomassa maximaal 5 jaar nog worden toegepast, en hierna uitsluitend nog voor piekbelasting en als back-up⁹. Hiermee wordt de start van warmtenetprojecten mogelijk als de uiteindelijke bron nog niet beschikbaar is. Dit vergroot de haalbaarheid van de ontwikkeling van warmtenetten.
- d) In buitengebieden, monumentale panden en stadskernen waar ook op termijn geen alternatieven zijn om aardgas te vervangen en waar warmtenetten niet haalbaar zijn, blijft de inzet van biomassa voor laag temperatuurwarmte (LT-warmte) mogelijk. Voor de vervanging van aardgas is hier een rol voor biogas/groen gas weggelegd, en op termijn mogelijk voor waterstof.

De toepassingen in het hiervoor behandelde kader zijn – zoals aangegeven - allemaal nodig. Een aantal toepassingen met biomassa stimuleren we niet meer en maken dus geen onderdeel uit van ons stimuleringskader:

Geen inzet van biomassa:	Voorbeeld of alternatief:
Als andere duurzame warmtebronnen beschikbaar zijn	Gebruik van restwarmte, geothermie, zonthermie, aquathermie, warmtepompen zoals bij ruimteverwarming in nieuwbouwwijken.
Als processen te elektrificeren zijn	Inzet van o.a. boilers, warmtepompen, of inductieovens in de industrie.
Voor elektriciteitsproductie	Geen steun meer aan bio-Warmtekracht-koppeling, zoals met biogas bij de eerste mestvergisters.

We zetten versterkt in op innovatie

We streven naar een zo hoogwaardig mogelijke toepassing van biomassa. Met het voorgestelde kader als ook de toepassingen die we niet meer willen steunen, dragen we op de korte termijn hieraan bij. Voor de langere termijn zetten we in op innovatie. Hiermee helpen we technologieën te ontwikkelen die biomassa kunnen vervangen en biomassa efficiënter en hoogwaardiger in te zetten. Denk aan de inzet als grondstof in de biobased economie en technologieën voor geavanceerde biobrandstoffen zoals met pyrolyse.

Inzetten op innovatie doen we door cofinanciering in tal van Europese en nationale programma's en fondsen die op een koolstofarme en circulaire economie gericht zijn, zoals Horizon 2020, Interreg, Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), MIT¹⁰. Samen met Gelderland hebben we de Oost-Nederlandse strategische innovatie- en investeringsagenda¹¹ opgezet die onder meer op energie en clean & circulair gericht is. Voor ondersteuning bij innovatie op het terrein van bio-energie kunnen ondernemers terecht bij het Supportteam Energie-innovatie van Nieuwe Energie Overijssel¹² en bij onze ondernemersloketten¹³.

We houden focus op groen gas productie

Groen gas is nodig¹⁴ als vervanger van aardgas in de (proces)industrie, voor woningen waar isoleren moeilijk is en warmtenetten geen oplossing zijn, en voor de transportbrandstof bio-LNG. Er is veel potentie maar deze projecten komen nog moeilijk van de grond.

⁹ Zie subsidieregeling warmtenetten, Ubs. 3.18

¹⁰ MKB innovatiestimuleringsregeling Regio en Topsectoren

¹¹ [Strategische Innovatie Investeringsagenda Oost-Nederland | Oost NL](#)

¹² www.nieuweenergieoverijssel.nl/supportteam-energie-innovatie/

¹³ Regio Twente: [Contact - Novel-T \(novelt.com\)](#), Regio Zwolle: [Voor ondernemers die willen groeien | Kennispoort \(kennispoortregiozwolle.nl\)](#), Regio Deventer: [Ondernemers - Cleantech Regio](#)

¹⁴ [Kamerbrief Routekaart Groen Gas | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

Om de groengasproductie te verhogen ondersteunen we kleinschalige (mono)mestvergisters met een investeringsregeling en pilots voor industriële productie. Indien mogelijk kan biogas ook rechtstreeks voor warmte toegepast worden, zodat opwaardering tot groen gas niet nodig is.

Aanpalend beleid en invloedssfeer

Zoals aangekondigd¹⁵ hebben we verkend of aanpalend provinciaal beleid ruimte geeft om te sturen op duurzame inzet van biomassa. De conclusie is dat beleidsterreinen zoals circulaire economie, circulair bouwen, bossenstrategie, natuur- en landschapsbeheer niet direct sturen op biomassa voor energieopwekking. Zij sturen vooral op het vasthouden van CO₂, biomassa als hoogwaardig materiaal of grondstof, op biodiversiteit en op cascadering¹⁶ van biomassa. De beperkt vrijkomende reststromen die geen andere toepassing meer hebben, mogen voor energie gebruikt worden. Op die manier wordt indirect op de inzet van biomassa gestuurd.

Voor duurzame biomassa en gewenste toepassingen blijven wij onze invloed aanwenden in IPO-verband, in onze contacten met het rijk over de uitvoering van het nationale beleid duurzaamheidskader biograndstoffen en de implementatie van Europees beleid. Beïnvloeding vindt ook plaats via de consultatierondes voor de herziening van de Renewable Energy Directive II en in het kader van de Green Deal.

Gedragcode en werkwijze sector helpen

De inzet van de bio-energiesector in Overijssel draagt bij aan verantwoord, transparant en duurzaam omgaan met biomassa. In de informatiesessie van 9 februari 2022 heeft de biomassasector haar werkwijze aan u toegelicht.

Het Samenwerkingsverband voor Biograndstoffen en duurzame Energie Oost-Nederland (hierna BEON), dat bij de meeste grote projecten in Overijssel betrokken is, hanteert een gedragcode. Daarin verklaren de leden uitsluitend duurzame biomassa in te zetten in lijn met het nationale duurzaamheidskader. BEON-leden betrekken in een vroeg stadium de omgeving en geven inzicht in de emissies en herkomst van de biomassa voor hun projecten, wat wettelijk niet verplicht is.

Bosbeheerders willen CO₂ zo lang mogelijk in de bomen op slaan en passen cascadering toe. Dat past in onze Bossenstrategie. Alleen reststromen, die geen andere toepassing meer hebben en biomassa met de laagste economische waarde zoals houtsnippers, worden voor energieopwekking verkocht.

We hervatten de steun aan biomassaprojecten

Als lokale overheid mogen we geen aanvullende eisen aan biomassa stellen, zo blijkt uit juridisch onderzoek. De uitkomst van dat onderzoek en de aankondiging van nieuw nationaal beleid, lieten ons vorig jaar besluiten de steun van het Energiefonds Overijssel aan projecten met houtige biomassa tijdelijk op te schorten¹¹. Tegelijkertijd is nieuwe energie met ook houtige biomassa nodig om de afspraken van het Klimaatakkoord en provinciale doelen te bereiken. Door te sturen op gewenste toepassingen met ons stimuleringskader en de daarin gestelde voorwaarden, is het hervatten van de ondersteuning verantwoord.

Klimaatparagraaf

Met dit nieuwe beleid zetten we duurzame biomassa op een verantwoorde wijze voor energieopwekking in. Biomassa is noodzakelijk voor de verduurzaming van onze economie en het realiseren van de klimaatopgave. Bio-energie draagt bij aan het nakomen van de afspreken van het Klimaatakkoord, dat we in IPO-verband hebben ondertekend. In het Klimaatakkoord is de doelstelling opgenomen om in 2030 warmtenetten voor 40 PJ met biomassa te voeden en 70 PJ aan groen gas beschikbaar te hebben. Groen gas productie uit mest draagt tevens bij aan methaan- en stikstofreductie.

Conclusie

We hebben biomassa nodig voor de energietransitie en om de klimaatopgave te realiseren; er zijn thans nog onvoldoende alternatieven voor fossiele brandstoffen.

Biomassa is een waardevolle en schaarse grondstof: daar waar biomassa technisch en economisch vervangen kan worden, dienen alternatieve energiebronnen gebruikt te worden. Met ons stimuleringskader kunnen we de gewenste inzet van biomassa steunen.

¹⁵ Statenbrief van 30 maart 2021 (zie Notubiz 1102675),

¹⁶ Biomassa eerst voor hoogwaardige toepassingen en reststromen voor laagwaardige inzet.

Voorstel

We stellen u voor om deze Biomassaroute als nieuw provinciaal bio-energiebeleid vast te stellen. Gestoeld op ons nieuwe beleid vragen we u akkoord te gaan om de tijdelijke opschorting van ondersteuning door Energiefonds Overijssel aan projecten met houtige biomassa op te heffen. Bij de eerst komende actualisatieronde van de Omgevingsvisie wordt dit nieuwe beleid meegenomen. Het Uitvoeringsbesluit subsidies en het investeringsreglement van Energiefonds Overijssel worden zo snel mogelijk aangepast. Omdat beleidsontwikkeling een dynamisch proces is wordt dit nieuwe beleid drie jaar na vaststelling geëvalueerd, of zo veel eerder indien nationaal beleid en innovaties hiertoe aanleiding geven.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,



voorzitter
A.P. HEIDEMA



secretaris
N. VERSTEEG

Ontwerpbesluit nr. n.t.b.

Provinciale Staten van Overijssel,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 15 maart 2022, kenmerk 2022/0039841

Overwegende dat:

- biomassa nodig is voor de energietransitie en de klimaatopgave;
- biomassa duurzaam moet zijn;
- biomassa een waardevolle en schaarse grondstof is en waar technisch en economisch mogelijk als energiebron vervangen moet worden;
- op gewenste inzet van biomassa gestuurd kan worden;
- beleidsontwikkeling en dynamisch proces is dat regelmatig herijkt dient te worden,

besluiten:

1. Ons bio-energiebeleid te herzien en toekomstige projecten te ondersteunen die passen in het stimuleringskader:
 - a. HT- warmte met cascadering voor (proces)industrie waar op langere termijn geen alternatieven zijn.
 - b. HT-warmte met cascadering als overbruggingstoepassing waar op termijn alternatieven beschikbaar komen.
 - c. Tijdelijke toepassing en piek- en backup voorziening voor ruimteverwarming bij warmtenetten.
 - d. LT-warmte waar ook op termijn geen alternatieven zijn.
2. Geen inzet van biomassa meer steunen, financieel noch anderszins:
 - als andere duurzame warmtebronnen beschikbaar zijn,
 - als processen te elektrificeren zijn,
 - voor elektriciteitsproductie.
3. Ons huidige toetsingskader voor duurzaamheidscriteria te verruimen met certificeringsschema's die in Nederland goedgekeurd zijn.
4. De tijdelijke opschorting van ondersteuning door het Energiefonds Overijssel aan projecten met houtige biomassa weer op te heffen.
5. Het bio-energiebeleid na drie jaar te evalueren of zo veel eerder indien nationaal beleid en innovaties hiertoe aanleiding geven.

Zwolle,
Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

griffier,